

Skrivutveckling: **STAVNING** v 5.0 © Allard, B & Sundblad B

FAS I Initialt skrivande utifrån barnets tolkningar av vad det ser

1. Avbildar skriftspråket
t ex:
 - a) handstilsliknande rader
 - b) anhopning av bokstäver

2. Använder bokstäver logografiskt
t ex:
 - a) en bokstav är symbol för ett ord

FAS II Ett ”örats skriftspråk”

3. Stavelseskrift
t ex:
 - a) konsonantskrift, dvs en konsonant representerar stavelsen
 - b) dominans åt konsonanter men med någon enstaka vokal där den valda vokalen ofta får representera flera vokalljud

4. Fonetiskt stavande
t ex:
 - a) ng-ljud med n eller g
 - b) j-ljud med j
 - c) sj-ljud t ex med s, k, c, rs eller liknande
 - d) tj-ljud t ex med s, k, c, rs eller liknande
 - e) s-ljud med s
 - f) kt-ljud med t
 - g) s följt av p, t och k blir b, d och g (sbark, sdark, sga)
 - h) utelämnande av bokstäver
 - ingen dubbelteckning
 - vid obetonade slutändelser faller ”e” bort (-er, -et, -en, -el)
 - nasal före konsonant faller bort
 - r före d, t, s, n och l faller bort
 - bokstäver som barnet inte uttalar i vardagligt tal faller bort (vasaru/vad sade du, sat/t//så att)
 - i) tillägg t ex i ord som bi och vi hörs ett ”j”, vilket blir ”bij” och ”vij”, i ord som du och nu hörs ett ”v”, vilket blir ”dov” och ”nuv”; andra tillägg beroende på hur barnet talar
 - j) talbaserat vokalval

FAS III Ett ”ögats” skriftspråk

5. Övergeneralisering av en stavningstyp/regel

t ex:

- a) upptäckten av ng-ljudet med ng innebär att alla ng-ljud skrivs med ng (tängka, vangn)
- b) upptäckten att j-ljudet kan stavas med g kan innebära att alla j-ljud skrivs med g
- c) övergeneralisering av dubbelteckning
- d) upptäckten av någon vanlig sj- eller tj-ljudsvariant används för alla sj-ljud
- e) upptäckten av någon vanlig tj- eller sj-ljudsvariant används för alla tj-ljud
- f) övergeneraliseras kt-ljudet med gt eller kt t ex ord som slutar på –it skrivs –igt (hunnigt, vunnigt analogt med roligt etc)

6. Differentiering av enklare normer

t ex:

- a) skiljer ut j-ljud med j och g
- b) skiljer ut sj-ljud i för eleven frekventa ord
- c) skiljer ut tj-ljud i för eleven frekventa ord
- d) börjar skilja ut enkel- och dubbelteckning
- e) större säkerhet vid vokalval

7. Fortsatt differentiering av normerna

t ex:

- a) skiljer ut olika j-ljudsstavningar
- b) skiljer ut olika ng-ljudsstavningar
- c) skiljer ut olika sj-ljudsstavningar
- d) skiljer ut olika tj-ljudsstavningar
- e) skiljer ut enkel- och dubbelteckning
- f) skiljer ut olika kt-ljud
- g) skiljer ut vokalvariationer

FAS IV Behärskar konventionerna inom sitt språkbruk

8. Behärskar normerna i den egna textproduktionen/strategier för att kontrollera stavningen